YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (toinen jaosto)

17 päivänä heinäkuuta 2008 *

Asiassa C-500/06,

jossa on kyse EY 234 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Giudice di pace di Genova (Italia) on esittänyt 23.10.2006 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 8.12.2006, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Corporación Dermoestética SA

vastaan

To Me Group Advertising Media,

Cliniche Futura Srl:n

osallistuessa asian käsittelyyn,

* Oikeudenkäyntikieli: italia.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja C. W. A. Timmermans sekä tuomarit L. Bay Larsen, K. Schiemann, J. Makarczyk (esittelevä tuomari) ja J.-C. Bonichot,

julkisasiamies: Y. Bot,
kirjaaja: hallintovirkamies C. Strömholm,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 21.11.2007 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– Corporación Dermoestética SA, edustajinaan avvocato G. Conte, avvocato G. Giacobini, avvocato E. Boglione ja avvocato S. Cavanna,

– To Me Group Advertising Media, edustajinaan avvocatessa A. Fornesi ja avvocatessa C. Prudenzano,

– Cliniche Futura Srl, edustajinaan avvocato S. Cavanna ja avvocato E. Boglione,

– Italian hallitus, asiamiehenään I. M. Braguglia, avustajanaan avvocato dello Stato M. Fiorilli,

– Belgian hallitus, asiamiehenään A. Hubert,

– Alankomaiden hallitus, asiamiehinään H. G. Sevenster ja M. de Grave,

– Slovakian hallitus, asiamiehenään J. Čorba,

– Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään E. Traversa ja F. Amato,

kuultuaan julkisasiamiehen 31.1.2008 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee EY 3 artiklan 1 kohdan g alakohdan, EY 4, EY 10, EY 43, EY 49, EY 81, EY 86 ja EY 98 artiklan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat yhtäältä Corporación Dermoestética SA (jäljempänä Dermoestética), joka on Espanjan oikeuden mukaan perustettu yhtiö, joka toimii kauneuskirurgian ja -lääketieteen alalla, ja toisaalta mainostoimisto To Me Group Advertising Media (jäljempänä To Me Group) ja joka koskee To Me Groupin sellaisen sopimuksen täytäntöönpanon mahdollista laiminlyöntiä, jonka mukaan sen piti järjestää mainoskampanja Dermoestétican lukuun.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Yhteisön säännöstö

3 Televisiotoimintaa koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta 3.10.1989 annetun neuvoston direktiivin 89/552/ETY (EYVL L 298, s. 23), sellaisena kuin se on muutettuna 30.6.1997 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 97/36/EY (EYVL L 202, s. 60; jäljempänä direktiivi 89/552), 3 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltiot voivat vaatia, että niiden lainkäyttövaltaan kuuluvat televisiolähetystoiminnan harjoittajat noudattavat yksityiskohtaisempia tai tiukempia sääntöjä tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvissa asioissa.”

4 Direktiivin 89/552 14 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”On kiellettyä mainostaa sellaisia lääketuotteita ja lääkehoitoja, jotka ovat saatavissa vain lääkärin määräyksestä siinä jäsenvaltiossa, jonka lainkäyttövaltaan televisiolähetystoiminnan harjoittaja kuuluu.”

Kansallinen säännöstö

5 Lääketieteellisestä mainonnasta ja lääketieteellisten ammattien väärinkäytöstä määrättävistä seuraamuksista 5.2.1992 annetun lain nro 175 (legge n. 175, norme in materia di pubblicità sanitaria e di repressione dell’esercizio abusivo delle professioni

sanitarie) (GURI nro 50, 29.2.1992, s. 4), sellaisena kuin se on muutettuna 3.5.2004 annetulla lailla nro 112 (GURI nro 104, Supplemento ordinario 5.5.2004; jäljempänä laki nro 175/1992), 1 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Voimassa olevalla lainsäädännöllä säädettyjen ja säänneltyjen lääketieteellisten ammattien ja avustavan hoitohenkilöstön ammattien harjoittamista koskeva mainonta on sallittua vain sen rakennuksen seinään kiinnitetyissä kilvissä, jossa tätä ammattitoimintaa harjoitetaan, sekä ilmoituksissa, jotka julkaistaan puhelinluetteloissa, tätä ryhmää koskevissa yleisissä luetteloissa ja aikakausjulkaisuissa, jotka on tarkoitettu yksinomaan lääketieteellisten ammattien harjoittajille, tiedottavissa päivä- ja aikakauslehdissä sekä paikallisilla radio- ja televisiokanavilla.

_ _”

6 Lain nro 175/1992 4 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Lain nojalla luvanvaraisia yksityisiä hoitoloita ja yhdelle tai useammalle alalle erikoistuneita lääkärin vastaanottoja koskeva mainonta on sallittua sen rakennuksen seinään kiinnitetyissä kilvissä tai merkeissä, jossa tätä ammattitoimintaa harjoitetaan, sekä ilmoituksissa, jotka julkaistaan puhelinluetteloissa, tätä ryhmää koskevissa yleisissä luetteloissa ja aikakausjulkaisuissa, jotka on tarkoitettu yksinomaan lääketieteellisten ammattien harjoittajille, tiedottavissa päivä- ja aikakauslehdissä sekä paikallisilla radio- ja televisiokanavilla, ja tällöin on mahdollista ilmoittaa tosiasiallisesti harjoitetun lääketieteellisen ja kirurgisen, diagnostisen ja terapeuttisen toiminnan erityispiirteet, jos kunkin erityisalan vastuuhenkilöiden etunimet, sukunimet ja ammattinimikkeet ilmoitetaan.”

7 Tämän lain 5 §:ssä säädetään seuraavaa:

”1. Edellä 4 §:ssä säädetylle mainonnalle on saatava alueellinen lupa, jota käsiteltäessä on kuultava ammattialajärjestöjen ja ammatillisten yhteenliittymien alueellisia yhdistyksiä, jos niitä on perustettu, joiden on taattava, että akateemiset ja tieteelliset tutkintotodistukset ovat olemassa ja päteviä ja että kilven, merkin tai ilmoituksen ulkoiset ominaispiirteet ovat 2 §:n 3 momentissa tarkoitetun asetuksen mukaisia.

– –

3. Tässä pykälässä säädetyissä mainoksissa on esitettävä alueellisessa luvassa mainitut seikat.

4. Edellä 4 §:ssä tarkoitettujen terveydenhuoltoyritysten omistajille ja johtaville lääkäreille, jotka mainostavat säädetyin tavoin ilman alueellista lupaa, voidaan määrätä kurinpitoseuraamuksina nuhtelu tai lääketieteellisen ammatin harjoittamisen keskeytyminen 5.4.1950 annetulla tasavallan presidentin asetuksella nro 221 hyväksytyn asetuksen 40 §:n nojalla.

5. Jos mainos sisältää virheellisiä tietoja siitä toiminnasta tai niistä palveluista, joita yrityksen on lupa suorittaa, tai jos siinä ei ilmoiteta johtavaa lääkäriä, terveydenhuoltoalan toiminnan harjoittamiseen myönnetty hallinnollinen lupa peruutetaan vähintään kuuden kuukauden ja enintään yhden vuoden ajaksi.

– –”

8 Lain nro 175/1992 9 bis §:ssä säädetään seuraavaa:

”Edellä 1 §:ssä tarkoitettujen lääketieteellisten ammattien harjoittajat ja 4 §:ssä tarkoitetut terveydenhuoltoyritykset voivat mainostaa tässä laissa säädetyllä tavalla ja käyttää siihen enintään 5 prosenttia edellisenä vuonna ilmoitetuista tuloista.”

9 Lain nro 175/1992 soveltamisasetuksella eli 16.9.1994 annetulla ministeriön asetuksella nro 657 (GURI nro 280, 30.11.1994, s. 18; jäljempänä asetus nro 657/1994) säännellään lääketieteellisen mainonnan alan kilpien, merkkien ja ilmoitusten ulkoisia ominaispiirteitä. Tässä asetuksessa ei kuitenkaan ole mitään erityissäännöstä televisiomainonnasta.

10 Laki nro 248, jonka nimi on ”Talouden ja yhteiskunnan elvyttämistä ja julkisten menojen hillitsemistä ja järkeistämistä koskevista kiireellisistä säännöksistä sekä tuloja ja veronkierron estämistä koskevista toimenpiteistä 4.7.2006 annetun asetuksen (decreto-legge) nro 223 muutoksin tapahtuva laiksi muuntaminen” (legge n. 248, conversione in legge, con modificazioni, del decreto-legge 4 luglio 2006, n. 223, recante disposizioni urgenti per il rilancio economico e sociale, per il contenimento e la razionalizzazione della spesa pubblica, nonché interventi in materia di entrate e di contrasto all’evasione fiscale) (GURI nro 186, Supplemento ordinario 11.8.2006; jäljempänä laki nro 248/2006), annettiin pääasian tosiseikkojen tapahtumahetken jälkeen 4.8.2006.

11 Lain nro 248/2006 2 §:n 1 ja 2 momentissa, jotka esiintyvät sen I osastossa, jonka nimi on ”Kiireelliset toimenpiteet kilpailun ja kilpailukyvyn kehittämiseksi, lisäämiseksi ja edistämiseksi, kuluttajien suojelemiseksi ja tuotantoalojen vapauttamiseksi”, säädetään seuraavaa:

”1. Kilpailun vapautta ja henkilöiden sekä palvelujen vapaata liikkuvuutta koskevien yhteisön periaatteiden mukaisesti sekä sen varmistamiseksi, että käyttäjillä on

tosiasiallinen valintamahdollisuus, kun he käyttävät omia oikeuksiaan, ja mahdollisuus vertailla markkinoilla tarjottavia palveluja, tämän lain voimaantulopäivästä lähtien kumotaan lakien ja asetusten säännökset, joissa säädetään vapaiden ammattien ja henkisen toiminnan osalta:

– –

b) kiellosta, myös osittaisesta kiellosta, harjoittaa tutkintotodistuksia ja erikoisaloja sekä tarjottavan palvelun ominaispiirteitä, palvelujen hintaa ja kokonaiskustannuksia koskevaa tiedottavaa mainontaa viestin avoimuutta ja todenmukaisuutta koskevien arviointiperusteiden mukaisesti, minkä noudattamista ammattialajärjestö valvoo;

– –

2. Edellä esitetty ei rajoita säännöksiä, jotka koskevat kansallisen terveydenhuoltojärjestelmän puitteissa tai siihen sopimussuhteessa ollen harjoitettua ammattitoimintaa sekä käyttäjien suojelemiseksi yleisesti edeltä käsin vahvistettuja mahdollisia enimmäishintoja – –”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

12 Dermoestética teki 10.10.2005 To Me Groupin kanssa sopimuksen siitä, että tämä toteuttaisi kauneuskirurgisia palveluja koskevan mainoskampanjan Italian valtakunnallisella Canale 5 -televisiokanavalla. Sopimus tehtiin Dermoestétican italialaisen tytäryhtiön Cliniche Futura Srl:n toimitiloissa.

13 Saatuaan 2 000 euron ennakkomaksun To Me Group ilmoitti Dermoestéticalle, että lain nro 175/1992 säännösten valossa suunniteltuja mainosesityksiä ei voinut lähettää valtakunnallisilla televisiokanavilla, ja totesi, että se oli halukas etsimään mainostilaa paikallisilta kanavilta.

14 Koska To Me Group kieltäytyi palauttamasta saamaansa ennakkomaksua sillä perusteella, että kyseinen summa ei kattanut edes tuntia kohti laskettuja kustannuksia, jotka olivat aiheutuneet mainoskampanjan käynnistämisestä, Dermoestética saattoi ennakkoratkaisupyynnön esittäneen tuomioistuimen käsiteltäväksi vaatimuksen riidanalaisen sopimuksen purkamisesta, koska To Me Group ei ollut pannut sitä täytäntöön. Pääasian kantaja vaati niin ikään asianomaista tuomioistuinta velvoittamaan To Me Groupin palauttamaan kantajalle kyseinen ennakkomaksu.

15 Lakiin nro 175/1992 ja ministeriön asetukseen nro 657/1994 viitaten To Me Group vetosi puolustuksekseen siihen, että sen oli mahdotonta täyttää sopimusvelvoitteensa.

16 Pääasian oikeudenkäynnin kuluessa Dermoestética ja Cliniche Futura Srl toivat esille sen, että Italian säännöstö terveydenhuoltoyritysten mainonnan alalla ja erityisesti säännökset, joilla kielletään tällaisen mainonnan esittäminen valtakunnallisilla televisiokanavilla, ovat ristiriidassa EY 43 ja EY 49 artiklan kanssa.

17 Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin toteaa tämän osalta, että lääketieteellistä mainontaa valtakunnallisilla televisiokanavilla koskeva kielto on ristiriidassa yhteisön oikeuden kanssa. Sen mukaan kyseessä on rajoitus, joka ei ole oikeutettu, sekä EY 43 että EY 49 artiklan valossa.

18 Tässä tilanteessa Giudice di Pace di Genova päätti keskeyttää asian käsittelyn ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Onko EY 49 kanssa yhteensoveltuva lain nro 175[/1992] 4 §:n, 5 §:n ja 9 bis §:n sekä ministeriön asetuksen nro 657[/1994] kaltainen kansallinen lainsäädäntö ja/tai hallintokäytäntö, jolla kielletään asianmukaisen toimiluvan saaneiden yksityisten terveydenhuoltoyritysten tarjoamia lääketieteellisiä ja kirurgisia hoitoja koskevien televisiomainosten valtakunnallinen levitys, vaikka tämä mainonta on sallittua paikallisilla televisiokanavilla sillä edellytyksellä, että siihen käytetään enintään 5 prosenttia edellisenä vuonna ilmoitetuista tuloista?

2) Onko EY 43 artiklan kanssa yhteensoveltuva lain nro 175[/1992] 4 §:n, 5 §:n ja 9 bis §:n sekä ministeriön asetuksen nro 657/1994 kaltainen kansallinen lainsäädäntö ja/tai hallintokäytäntö, jolla kielletään asianmukaisen toimiluvan saaneiden yksityisten terveydenhuoltoyritysten tarjoamia lääketieteellisiä ja kirurgisia hoitoja koskevien televisiomainosten valtakunnallinen levitys, vaikka tämä mainonta on sallittua paikallisilla televisiokanavilla sillä edellytyksellä, että kukin yksittäinen kunta antaa siihen ennakkoluvan asianomaista maakunnallista ammattialajärjestöä ensin kuultuaan ja että siihen käytetään enintään 5 prosenttia edellisenä vuonna ilmoitetuista tuloista?

3) Estävätkö EY 43 ja/tai EY 49 artikla sen, että asianmukaisen toimiluvan saaneiden yksityisten terveydenhuoltoyritysten tarjoamia esteettisluonteisia lääketieteellisiä ja kirurgisia hoitoja koskevien tiedottavien mainosten lähettämiselle on saatava lisäksi ennakkolupa paikallisviranomaisilta ja/tai ammattialajärjestöiltä?

4) Ovatko Federazione nazionale degli ordini dei medici (Fnomceo) ja sen jäseninä olevat lääkäreiden järjestöt, jotka ovat vahvistaneet lääketieteellisten ammattien mainostamista rajoittavat eettiset normit ja jotka ovat omaksuneet sellaisen lääketieteellisen mainonnan alalla sovellettavaa lainsäädäntöä koskevan tulkintakäytännön, jolla merkittävästi rajoitetaan lääkäreiden oikeutta mainostaa omaa toimintaansa – ja nämä molemmat toimenpiteet velvoittavat kaikkia lääkäreitä

–, rajoittaneet kilpailua enemmän kuin asiaa koskevassa kansallisessa lainsäädännössä sallitaan ja EY 81 artiklan 1 kohdan vastaisesti?

5) Onko Fnomceon omaksuma tulkintakäytäntö joka tapauksessa ristiriidassa EY 3 artiklan 1 kohdan g alakohdan sekä EY 4, EY 98, EY 10 ja EY 81 artiklan sekä mahdollisesti EY 86 artiklan kanssa, koska tällainen käytäntö hyväksytään kansallisessa lainsäädännössä, jossa vaaditaan toimivaltaisia alueellisia järjestöjä valvomaan lääkäreiden mainosten avoimuutta ja todenmukaisuutta, ilmoittamatta kuitenkaan tämän toimivallan käyttämiselle asetettavia perusteita ja sitä koskevia yksityiskohtaisia sääntöjä?"

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Tutkittavaksi ottaminen

19 Italian hallitus esittää oikeudenkäyntiväitteen, joka koskee esillä olevaa ennakkoratkaisupyyntöä kokonaisuudessaan. Komissio väittää puolestaan, että neljättä ja viidettä kysymystä ei voida ottaa tutkittavaksi.

20 Ensinnäkin mitä tulee siihen, että ennakkoratkaisupyynnön esittäneen tuomioistuimen väitetään jättäneen huomiotta asetuksen (degcreto-legge) nro 223/2006 voimaantulo pääasian ratkaisemiseksi, vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan yhteisöjen tuomioistuimen asiana ei ole ottaa kantaa kansallisten säännösten soveltamiseen tällaisen asian ratkaisemiseksi, vaan yhteisöjen tuomioistuinten ja kansallisten tuomioistuinten välisen toimivallanjaon mukaisesti sen on otettava huomioon ennakkoratkaisukysymykseen liittyvät oikeudelliset seikat, sellaisina kuin ennakkoratkaisupyynnön esittämisestä tehdyssä päätöksessä on ne määritelty (ks. vastaavasti asia C-475/99, Ambulanz Glöckner, tuomio 25.10.2001, Kok. 2001, s. I-8089, 10 kohta; asia C-153/02, Neri, tuomio 13.11.2003, Kok. 2003, s. I-13555, 34 ja 35 kohta sekä asia C-28/04, Tod's ja Tod's France, tuomio 30.6.2005, Kok. 2005, s. I-5781, 14 kohta).

21 EY 234 artiklassa määrätyssä menettelyssä yhteisöjen tuomioistuimen ja ennakkoratkaisupyynnön esittäneen tuomioistuimen tehtävät on selvästi eroteltu, ja yksinomaan tämän jälkimmäisen tehtävänä on tulkita kansallista lainsäädäntöä (ks. vastaavasti asia C-295/97, Piaggio, tuomio 17.6.1999, Kok. 1999, s. I-3735, 29 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

22 Näin ollen yhteisöjen tuomioistuin ei voi lausua asetuksen nro 223/2006 soveltamisesta pääasiassa.

23 Toiseksi on muistutettava, että olettamasta, jonka mukaan kansallisten tuomioistuinten esittämillä ennakkoratkaisukysymyksillä on merkitystä asian ratkaisemisen kannalta, voidaan poiketa vain poikkeustapauksissa eli muun muassa silloin, jos on ilmeistä, että sen kysymyksissä tarkoitettujen yhteisön oikeussääntöjen pyydetyllä tulkitsemisella ei ole mitään yhteyttä pääasian tosiseikkoihin tai kohteeseen (ks. mm. asia C-415/93, Bosman, tuomio 15.12.1995, Kok. 1995, s. I-4921, 61 kohta; asia C-355/97, Beck ja Bergdorf, tuomio 7.9.1999, Kok. 1999, s. I-4977, 22 kohta ja yhdistetyt asiat C-222/05–C-225/05, van der Weerd ym., tuomio 7.6.2007, Kok. 2007, s. I-4233, 22 kohta).

24 Tilanne ei kuitenkaan ole tämä ensimmäisen, toisen ja kolmannen ennakkoratkaisukysymyksen osalta, koska lain nro 175/1992 riidanalaisten säännösten tulkintaan EY 43 ja EY 49 artiklan valossa liittyvä problematiikka kuuluu pääasian ytimeen.

25 Näin ollen Italian hallituksen argumentaatio on hylättävä siltä osin kuin se koskee kyseisten kysymysten tutkimatta jättämistä.

26 Sen sijaan neljännen ja viidennen kysymyksen osalta ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin ei selitä, miten se, että yhteisöjen tuomioistuin tutkii sekä lääkärien eettisiä normeja että Fnomceon omaksumaa tulkintakäytäntöä mainonnan alalla, olisi hyödyllistä pääasian ratkaisemiseksi. Se ei myöskään totea, mikä yhteys näiden kansallisen oikeuden seikkojen ja niiden yhteisön oikeuden määräysten välillä on, joiden tulkintaa se pyytää.

27 Ennakkoratkaisupyyntö ei missään tapauksessa sisällä kyseessä olevia eettisiä normeja eikä kuvausta Fnomceon tulkintakäytännöstä (ks. vastaavasti yhdistetyt asiat C-338/04, C-359/04 ja C-360/04, Placanica ym., tuomio 6.3.2007, Kok. 2007, s. I-1891, 34 kohta).

28 Neljäs ja viides kysymys on näin ollen jätettävä tutkimatta.

Ensimmäinen, toinen ja kolmas kysymys

29 Kolmella ensimmäisellä kysymyksellään, joita on tarkasteltava yhdessä, ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin haluaa lähinnä selvittää, onko pääasiassa kyseessä olevan kaltainen kansallinen säännöstö ristiriidassa EY 43 ja EY 49 artiklan kanssa sikäli kuin se johtaa yksityisissä terveydenhuoltoyrityksissä suoritettavien lääketieteellisten ja kirurgisten hoitojen mainonnan kieltämiseen valtakunnallisilla televisiokanavilla.

30 Ennakkoratkaisupyynnön esittämisestä tehdystä päätöksestä nimittäin ilmenee, että lain nro 175/1992 nojalla yksityisten terveydenhuoltoyritysten suorittamia lääketieteellisiä ja kirurgisia hoitoja koskeva televisiomainonta on sallittua yksinomaan paikallisilla televisiokanavilla edellyttäen, että tähän saadaan lupa paikallisilta hallintoviranomaisilta ammattialajärjestöjen kuulemisen jälkeen ja että mainontaan käytetään enintään 5 prosenttia edellisenä vuonna ilmoitetuista tuloista, mikä ennakkoratkaisupyynnön esittäneen tuomioistuimen mukaan merkitsee tämän saman mainonnan kieltämistä valtakunnallisilla televisiokanavilla.

31 Kuten julkisasiamies toteaa ratkaisuehdotuksensa 58 kohdassa, laissa nro 175/1992 säädetyn kaltainen mainontajärjestelmä sisältää mainontakiellon, joka on laajempi kuin se, josta direktiivin 89/552 14 artiklan 1 kohdassa säädetään. Vaikka tämän saman direktiivin 3 artiklan 1 kohdassa annetaan jäsenvaltioille mahdollisuus säätää yksityiskohtaisempia tai tiukempia sääntöjä direktiivin kattamilla aloilla, tällaista toimivaltaa on käytettävä EY:n perustamissopimuksessa taattuja perusvapauksia

noudattaen (ks. vastaavasti asia C-6/98, ARD, tuomio 28.10.1999, Kok. 1999, s. I-7599, 49 kohta).

32 Tämän osalta on muistutettava, että yhteisöjen tuomioistuin on toistuvasti katsonut, että rajoituksina EY 43 artiklassa tarkoitettuun sijoittautumisvapauteen ja EY 49 artiklassa tarkoitettuun palvelujen tarjoamisen vapauteen on pidettävä toimenpiteitä, joilla kielletään näiden vapauksien käyttäminen, haitataan sitä tai tehdään se vähemmän houkuttelevaksi (ks. vastaavasti asia C-439/99, komissio v. Italia, tuomio 15.1.2002, Kok. 2002, s. I-305, 22 kohta; asia C-451/03, Servizi Ausiliari Dottori Commercialisti, tuomio 30.3.2006, Kok. 2006, s. I-2941, 31 kohta; asia C-65/05, komissio v. Kreikka, tuomio 26.10.2006, Kok. 2006, s. I-10341, 48 kohta ja asia C-248/06, komissio v. Espanja, tuomio 13.3.2008, 21 kohta).

33 Laissa nro 175/1992 säädetyn kaltainen mainontajärjestelmä merkitsee muihin jäsenvaltioihin kuin Italian tasavaltaan sijoittautuneille yhtiöille, joihin Dermoestética kuuluu, vakavaa estettä harjoittaa niiden toimintaa tähän jälkimmäiseen jäsenvaltioon sijoittautuneen tytäryhtiön välityksellä, koska siinä sallitaan tietyin edellytyksin yksityisten terveydenhuoltoyritysten tarjoamia lääketieteellisiä ja kirurgisia hoitoja koskevan mainonnan esittäminen paikallisilla televisiokanavilla, mikä merkitsee tämän saman mainonnan kieltämistä valtakunnallisilla televisiokanavilla. Tämä järjestelmä on näin ollen luonteeltaan sellainen, että sen vuoksi taloudellisten toimijoiden on vaikeampaa päästä Italian markkinoille (ks. analogisesti asia C-442/02, CaixaBank France, tuomio 5.10.2004, Kok. 2004, s. I-8961, 12–14 kohta ja yhdistetyt asiat C-94/04 ja C-202/04, Cipolla ym., tuomio 5.12.2006, Kok. 2006, s. I-11421, 58 kohta). Lisäksi laissa nro 175/1992 säädetyn kaltainen mainontajärjestelmä rajoittaa palvelujen tarjoamisen vapautta, koska se estää Dermoestética kaltaisia yhtiöitä saamasta televisiomainontapalveluja.

34 On näin ollen katsottava, että pääasiassa kyseessä olevalla kansallisella säännöstöllä säädetty mainontajärjestelmä on kansallinen toimenpide, jolla voidaan haitata EY 43 ja EY 49 artiklassa taattujen perusvapauksien käyttämistä tai tehdä se vähemmän houkuttelevaksi.

35 Yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee kuitenkin, että tällaiset toimenpiteet voivat olla oikeutettuja, jos ne täyttävät neljä edellytystä: niitä on

sovellettava ilman syrjintää, ne on voitava perustella yleiseen etuun liittyvillä pakottavilla syillä, niiden on oltava omiaan takaamaan niillä tavoiteltavan päämäärän toteutuminen eivätkä ne saa ylittää sitä, mikä on tarpeen tämän päämäärän saavuttamiseksi (ks. asia C-19/92, Kraus, tuomio 31.3.1993, Kok. 1993, s. I-1663, Kok. Ep. XIV, s. I-177, 32 kohta; asia C-55/94, Gebhard, tuomio 30.11.1995, Kok. 1995, s. I-4165, 37 kohta; asia C-424/97, Haim, tuomio 4.7.2000, Kok. 2000, s. I-5123, 57 kohta; asia C-108/96, Mac Quen ym., tuomio 1.2.2001, Kok. 2001, s. I-837, 26 kohta ja asia C-243/01, Gambelli ym., tuomio 6.11.2003, Kok. 2003, s. I-13031, 64 ja 65 kohta).

36 Tämän osalta on todettava ensiksi, että pääasiassa kyseessä olevaa mainontajärjestelmää sovelletaan siitä riippumatta, mihin jäsenvaltioon yritykset, joille se on osoitettu, ovat sijoittautuneet.

37 Toiseksi kansanterveyden suojelu kuuluu yleisen edun mukaisiin pakottaviin syihin, joilla voidaan EY 46 artiklan 1 kohdan nojalla ja tämän saman artiklan nojalla, tarkasteltuna yhdessä EY 55 artiklan kanssa, oikeuttaa rajoituksia edellisessä tapauksessa sijoittautumisvapauteen ja jälkimmäisessä tapauksessa palvelujen tarjoamisen vapauteen.

38 Näin ollen yksityisten terveydenhuoltoyritysten tarjoamia lääketieteellisiä ja kirurgisia hoitoja koskevaa televisiomainontaa koskeva säännöstö voidaan oikeuttaa kansanterveyden suojelun tavoitteella.

39 Kolmanneksi pääasiassa kyseessä olevasta lainsäädännöstä seuraavan kaltaisen järjestelmän kyvystä taata kansanterveyden suojelun tavoitteen toteutuminen on todettava, että kun tässä järjestelmässä otetaan käyttöön säännös, joka johtaa lääketieteellisten ja kirurgisten hoitojen mainonnan kieltoon valtakunnallisilla televisiokanavilla, ja annetaan samanaikaisesti mahdollisuus esittää tällaista mainontaa paikallisilla televisiokanavilla, se on epäjohdonmukainen tavalla, jota Italian hallitus ei ole yrittänyt perustella, joten sillä ei voida vastata hyödyllisesti edellä mainittuun tavoitteeseen, johon sillä pyritään.

40 On näin ollen katsottava, että pääasiassa kyseessä olevan kaltaisella kansallisella lainsäädännöllä ei voida taata kansanterveyden suojelun tavoitteen toteutumista ja että se on EY 43 ja EY 49 artiklassa tarkoitettu rajoitus, joka ei ole oikeutettavissa.

41 Kaiken edellä esitetyn valossa ensimmäiseen, toiseen ja kolmanteen kysymykseen on vastattava, että EY 43 ja EY 49 artiklaa, tarkasteltuina yhdessä EY 48 ja EY 55 artiklan kanssa, on tulkittava siten, että pääasiassa kyseessä olevan kaltainen lainsäädäntö, jolla kielletään yksityisten terveydenhuoltoyritysten tarjoamia lääketieteellisiä ja kirurgisia hoitoja koskeva mainonta valtakunnallisilla televisiokanavilla ja sallitaan tällainen mainonta tietyin edellytyksin paikallisilla televisiokanavilla, on ristiriidassa niiden kanssa.

Oikeudenkäyntikulut

42 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä yhteisöjen tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla yhteisöjen tuomioistuin (toinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

EY 43 ja EY 49 artiklaa, tarkasteltuina yhdessä EY 48 ja EY 55 artiklan kanssa, on tulkittava siten, että pääasiassa kyseessä olevan kaltainen lainsäädäntö, jolla kielletään yksityisten terveydenhuoltoyritysten tarjoamia lääketieteellisiä ja kirurgisia hoitoja koskeva mainonta valtakunnallisilla televisiokanavilla ja sallitaan tällainen mainonta tietyin edellytyksin paikallisilla televisiokanavilla, on ristiriidassa niiden kanssa.

Allekirjoitukset